

III. évfolyam, 84. szám.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre - - - - - 12 korona
Félévre - - - - - 6 korona
Negyedévre - - - - - 3 korona
Egyes szám ára - - - 8 fillér.

Telefon szám 6.

HATÁRŐR

UJVIDÉK
1907. jul. 28, vasárnap

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ujvidék, Ferencz József-tér

Kéziratokat nem adunk vissza

Megjelenik szerda, péntek
és vasárnap reggel.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Árvéd gróf.

Számadás a „Bácsmegye“-vel.

Amint azt olvasóközönségünk lapunknak néhány számából észrevehette „Budapest, Zombor, Ujvidék, Szabadka, Bácsalmás“ furcsa keltezéssel minden pénteken szerencsétlenkedik megjelenésével imitt-amott egy ujság, amelynek címe: „Bácsmegye“, lapvezére: *Latinovits Pál*, felelős szerkesztője: *Pető Lajos*.

Az előbbi a szabadelvű-párt letörése után, az utóbbi pedig egy *mohácsi* vész miatt menekült az ujságírás mesterségéhez.

Ezen előrebocsájtott pár adat után senki előtt sem lehet meglepetés, hogy a furcsa „Bácsmegye“, letört vezére és szerkesztője a nálunk ma sportszerűvé vált furca darabontizú politika sajtókatona.

Elvégre jobb is, hogy ha már a szabadelvűpártnak az 1905-dik évben bekövetkezett megsemmisülése után *Latinovits Pál* és *Pető Lajos* nem vonultak vissza, hanem továbbra is „közéleti tényezők“-ként akartak szerepelni, hogy nem kellemetlenkedtek a felülkerekedett koalíció soraiban, hanem maradtak azok, akik mindég voltak: *a darabontizú politika katonái*.

S a „Bácsmegye“ ezt a szerepét jobb sorsra méltó igyekezettel tölti is be. Vagyis következetesen a legnagyobb könnyelműséggel ócsárolja mindazt, ami a diadalmas koalícióval kapcsolatos.

Ebből a magatartásából kifolyólag hasonló nagy könnyelműséggel mindjárt belekötött az Ujvidéken felülkerekedett koalíció vezető-embereibe s általában az ujvidéki koalíció működésébe.

Szó sincs róla, politikailag bármennyire jogerősen elintézett „közéleti tényező“ legyen is a „Bácsmegye“ nyílt és csendes vezére és szerkesztője, mihelyst lapot szerkeszt, a lap révén jogot szerzett arra, hogy Ujvidéknek közéleti viszonyaival és embereivel foglalkozzék. Hiszen a „Bácsmegye“ keltezte van *Ujvidékről is!*

Jó ideig nem is szóltunk bele ezen passiózásukba.

Azonban a *Latinovits-Pető* cég az ujvidékiekkel való ezt a foglalkozást pár hó óta olyan merő hazudozásokkal kezdte fűszerezni, amely miatt a „Határőr“ pár számában kénytelenek voltunk kissé a körmére koppintani.

A „Bácsmegye“-nek ez a kis megfenyítés nagyon fájt s elkeseredésében — miután nem üthetett a saját fejére, mi telhetett egyéb tőle, mint hogy rendezett ellenünk a f. évi július hó 26. napján megjelent számában egy bösz kirohanást. Olyan kirohanást aminő volt *Pető Lajosnak mohácsi* elrohanása.

Mi már megmondottuk a „Határőr“ azon számában, ahol *Pető Lajos* írásosan megfenyítettük, hogy bár a „Határőr“-t mindég mint ilyent szokta megtámadni, a „Határőr“ *hasábjain* nem foglalkozunk többé a „Bácsmegye“-nek reánk vonatkozó semmiféle kijelentéseivel. Mert annak is van határa, mikor az egyik lap a másik lappal való dolgát a *hasábjain* intézi el. Ehhez az elhatározásunkhoz mi ezentul is hűvek maradjunk mindannyiszor, valahányszor a „Bácsmegye“ csak *általánoskodva* öltögeti reánk nagyon megviselt nyelvét.

Az említett kirohanásában azonban

a „Bácsmegye“ már olyan *tényállításokat* is tesz ellenünk, mint ujság ellen, amelyekkel foglalkoznunk a dolog tisztázása végett, elengedhetlen kötelességünk.

Az egyik tényállítása az, hogy mi „cirógatjuk azokat, akik a magyarságra szégyent hoznak; reklámot csapunk egy német-lengyel daltársulatnak, mely a magyar kulturára veszélyes s melyet minden jó magyar ember irtózáttal kerül ki; a július 11-iki számban a rendőri felügyet alatt álló Wertheim-féle mulató hirhedt daltársulatáról dicsőimust zengettünk“.

Ugy látszik a „Bácsmegye“-nek — amikor különösen velünk foglalkozik — a hazudás annyira vérébe ment, hogy még midőn *tényeket* akar állítani felőlünk, akkor sem tud igazat mondani.

Mert valósággal tudatos hazugság, hogy mi egy *német-lengyel* daltársulatnak cirógató reklámot csaptunk.

Az igaz, hogy lapunknak f. évi július hó 17. napján megjelent számában a „Hirek“ között „Magyar-lengyelzsido társulat Ujvidéken“ címen egy közlemény jelent meg, de ezen közleményben nem egy *német-lengyelzsido* társulatról, hanem a címen kívül egyebütt is a *magyar* lengyelzsido társulatról emlékszik meg lapunk pár dicsőítő szóval, amint hogy a társulat valóban *magyar* daltársulat is volt, amint az a „Bácsmegye“-nek lapunkból közölt idézetéből ki is tűnik, mert az előadásain egyetlen-egy *német* szó sem hangzott el s a társulat előadásai a jó izlés szempontjából sem voltak kifogásolhatók.

Ilyen körülmények között pedig egy ilyen társulatról ha dicsőőleg emlékez-

A mit nem szabad énekelni.

— A Határőr eredeti tárcája. —
Irtta: Szász József.

Estefelé északi szél támadt. Megszaggatta az égen uszó felhőket. Egyik darabot erre, a másikat arra kergette. Az eső elállott s úgy látszott: reggelre szép idő lesz.

Éjjel azonban egyet gondolt az idő. Elállott a szél, s újra összeverődtek a fellegek. Reggelre úgy szakadt az eső, mintha csatornából öntötték volna.

Mi lesz ma? Találgatták a katonák, akik a kaszárnya folyosóján a reggeli rendes testgyakorlatot végezték. Vizit lesz e, vagy kirukkolás, vagy pedig mindakettő?

Akárhogy találgatták, nem tudtak bizonyosat kitalálni. Mekerdezték kapitány ur Komorovcsák lovását is, hogy nem hallott-e valamit a kapitány úrtól s hogy kapott-e parancsot a Kozák felnyergelésére. A kapitány ur lova hallgatott erre a névre. A lovász azonban semmivel sem tudott többet nálunknál, s így nem maradt más hátra, mint tovább

találgatni s tovább végezni a testgyakorlatot. Mert a katonának naponkint testgyakorlatot is kell végezni. Ez is a reglamában van megírva.

Az, hogy kora reggeltől késő estig gyakorol, ugrál, futkos, fegyverfogásokat, lövőgyakorlatokat végez: nem elég testgyakorlat. Ez csak olyan rendes napi munka, mint a favágónak a favágás. Testgyakorlat számba csak az jön, a mit annak jelez a reglama, a többi mind csak rendes napi munka.

Ezeket a reggeli testgyakorlatokat a pokolba kívánja a katona. Alig issza meg a fekete kávénak keresztelt lörét, kiáll az udvarra, ha eső esik a folyosóra, és ott lábát emeli, térdeit hajtja, ugrál, úgy hogy mire elérkezik a kirukkolás ideje, pihenni szeretne inkább, sem mint a gyakorlótérre menni. El is szökik előle, ha csak teheti inkább el megy udvart söpörni, vagy az őrmester ur szobáját kitakarítani, csak a reggeli testgyakorlatot elcsaphassa.

Mire kapitány ur Komorovcsák előkerül, háromszázhatvanhatszor megismétlik minden

elképzelhető fajtáját a test és testrészek mozgásának. Először fegyver nélkül, aztán fegyverrel. Őrmester ur Solyom folyton zsémbel, folyton káromkodik.

Végre úgy reggeli nyolcz óra körül megérkezett a kapitány ur.

A napos altiszt haptákba vágja magát előtte s megtette a jelentést.

— Kapitány urnak alásan jelentem, a századnál minden rendben van, nincsen semmi ujság. És jelentem alásan, infanterist Macsáy az éjjel meghalt a kórházban.

Az tehát, hogy infanterist Macsáy meghalt nem ujság s halála daczára, minden rendben van a századnál.

Nem így gondolta ezt ugyan a jó legény, de azért így jelentette.

Mert úgy tanulta, s most már rá jár a szája, hogy a jelentés úgy szól, hogy a század rendben van s nincs semmi ujság. Annyira rájár a szája, hogy a fél kaszárnyát felrobbant-hatják miatta, a század felét agyonüthetik, mégis csak azt jelenti, hogy a század rendben van, nincsen semmi ujság.

„Waltham“

A LEGMEGBIZHATÓBB
ZSEBÓRA
KIZÁRÓLAGOS ELÁRUSÍTÓ

Regényi István

ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, LÁTSZERÉSZ, VÉSNÖK. Legnagyobb raktár arany,

ezüst és drágakő ékszerekben, látszerészeti, cikkekben legdusabb
ohinal ezüst raktár.

tünk meg, csak hazafias missiót teljesítettünk, mert a német zengerájok kiirtására alkalmas magyar daltársulatot pártoltunk.

Rosszakaratu megtévesztésnél nem egyéb a „Bácsmegeye“ azon kijelentése sem, hogy ez a daltársulat „rendőri felügyelet alatt áll“, mert ez a rendőri felügyelet semmivel sem több annál, mint amiben részese minden színházi előadás, sőt még akár a legelőkelőbb táncmulatság is.

A „Bácsmegeye“-nek reánk vonatkozó második tényállítása a következő:

Dr. Balla Aladár főispán 1906. június havában a miniszterelnöki sajtóirodához felterjesztést intézett, melyben a „Határőr“-nek az ugynevezett nemzeti küzdelem idején teljesített hasznos szolgálatának honorálását, 2 oldalos érvelés kapcsán melegen ajánlotta. Ezt az ajánlatot a sajtóiroda figyelembe vette, amit okmányokkal és tanukkal bizonyíthatunk.

Mindenekelőtt azt jegyezzük meg a „Bácsmegeye“-nek ezen „vád“-jára, hogy abban maga sem meri állítani, hogy minket a miniszterelnöki sajtóiroda bármikor és bármiért megfizetett s csak azt mondja, hogy a sajtóiroda figyelembe vette dr. Balla Aladár főispánnak a „Bácsmegeye“-ben leírt állítólagos felterjesztését.

A dolog teljes tisztázása végett azonban mi kijelentjük azt is, hogy dr. Balla Aladár főispánnak erről az állítólagos felterjesztéséről, — mert most távolléte miatt nem kérdezhettük meg e tekintetben, — nekünk nem volt tudomásunk egészen addig, míg a „Bácsmegeye“-ben olvastuk, valamint arról sincs mindmaig tudomásunk, hogy dr. Balla Aladár főispánnak ezt az állítólagos felterjesztését miként „vette figyelembe“ a miniszterelnöki sajtóiroda, vagy bárki más. De különben mi azt hisszük, hogy ez a felterjesztés egyáltalában meg sem történt.

De tegyük fel, hogy dr. Balla Ala-

dár főispánnak kérdéses és állítólagos felterjesztése igaz s ezt a felterjesztést a miniszterelnöki sajtóiroda „figyelembe vette“, akkor is, még a „Bácsmegeye“ szerint is ebben a figyelembevételben a „Határőr“ a „nemzeti küzdelem idején teljesített hasznos szolgálataiért“ részese volt, nem pedig hazai- és nemzetellenes politikai szolgálatokért s ilyen politikuskok egyéni kultuszáért, amint az a sokféle keltezésű és lelkiismeretű „sajtóorganum“ okkal történt a „Bácsmegeye“-től annyira visszasírt régi jó időkben.

Ilyen körülmények között csak darabant izü handabandázás a „Bácsmegeye“-nek azon felhívása is, hogy az ismertett vádjai miatt indítsunk ellene „sajtópört“, mert „sajtópört“-nek megindítására semmi alap nincs.

Az adott esetben ugyanis a „Bácsmegeye“ ellen csak nyomtatvány útján elkövetett rágalmozás, illetve becsületsértés vádjáról lehetne szó, de a „Bácsmegeye“ vádjai a büntető törvény szempontjából sem a rágalmozás, sem a becsületsértés bűncselekményeinek tényállását nem tartalmazzák, mert ha hazudott is a „Bácsmegeye“ akkor amikor, azt írta felölünk, hogy egy „német“ daltársulatról „dicsőhimnusz“-t zengtünk s hogy dr. Balla Aladár főispánnak érdekünkben tett felterjesztését a miniszterelnöki sajtóiroda „figyelembe vette“, — ezen tényállítások miatt, valódiságuk esetében ellentünk bűnvádi eljárás nem lenne indítható s közmegevetésnek nem lennének kitéve.

Enélkül pedig rágalmozás, illetve becsületsértés miatt a „Bácsmegeye“-t előre hiába perelnénk.

Ha azonban a „Bácsmegeye“ hirdett bizonyítékait közzéteszi s azok reánk vonatkozólag büntetőjogi értelemben vett rágalmozást, vagy becsületsértést tartalmaznak, a bűnvádi feljelentés sem fog elmaradni.

Egyelőre ennyit!

Csak a mikor azt elmondotta, akkor rukkol ki vele, hogy mi történt a századnál.

Ez az infanterist Mácsay négy hét előtt betegedett meg. Lázzal, hideglelésről panaszkodott a regimentorvos urnak. Ez rendelt is neki orvosságot: könnyű bakacsot. Ez azonban nem használt, a min nagyon elcsodálkozott a tudós doktor ur s kegyetlen haragra lobbant.

Kijelentette, hogy infanterist Mácsay gazember simuláns és megfenyegette. Ha még egyszer elébe mer kerülni, feljelentést tesz swindlerségéről a kapitány urnak, a ki majd érdeme szerint megbünteti. Végül kegyetlenül összeszedta és elkergette a színe elől.

Szegény Mácsay türelemmel hordozta a betegségeket, míg le nem ütötte a lábáról. Harmadnapon a reggeli testgyakorlaton összesett s ekkor kapitány ur Komorovcsák egyenest a kórházba küldötte. Ott már elhitték neki, hogy beteg, de segíteni azért nem tudtak rajta.

Mikor a regimentorvos urnak megvitték a halála híret, a kis kövér emberke feltolta szeméről homlokára a pápaszemet s hitetlenül rázta a fejét. Aztán csak ennyit mondott:

— Purcsa eset, nagyon furcsa eset. És én még most is azt hiszem, hogy szimulált s csak azért halt meg, hogy kompromitálja az orvosi tudományt.

Kapitány ur Komorovcsák meghallgatta az altiszt jelentését s azután megtette a szükséges intézkedéseket a temetésre.

Nem nagy dolog: egyszerű a közvitéz temetése. Tiszt urakat, magasrangú generálisokat temetnek csak nagy pompával, nagy

parádával, puskaropogással, ágyudörgéssel. Szegény közlegénynek elég egy fél szakasz katona is Tíz-tizenkét ember. Kitelik ebből fejfavívó, koporsó kísérő bőven. De az a kitüntetés a közlegénynek is meg van, hogy muzsikaszóval kísérik el a másvilágra. Nem kíséri ugyan az egész ezredbanda, mert ez a nagy kitüntetés megint csak a tiszt uraknak s a tábornok uraknak jár, de elkíséri a banda egy harmóniuma. De nem kíséri el a sirig: ez nagy fáradság volna. Csak a város széléig. Ott megállanak az ut szélén, eljászanak valami gyászdal s mikor 10 lépésre elhaladt előttük a gyászmenet, megfordulnak, rázendítenek valami vig nótára s mennek vissza a kaszárnyába.

Mikor intézkedéseit megtette a temetésre, levelet írt a megboldogult szüleinek a kapitány ur. A levélben megírta, hogy fiuk meghalt s töle telhetőleg meg is vigasztalta őket, hogy ne sirjanak mert hiszen senki sem élhet örökké a földön s hogy jobb sors a természetes halál, mintha csatában a puszkagolyó oltotta volna ki életét.

A levelet postára adatta s azután elgondolkozott. Azt gondolta, hogy ilyen átkozott időben még se érdemes a szabadba kivenni a legényeket. Nem ugyan ő miattuk, nem is ő miatta, de nem is az idő miatt. Vihar, zápor, hó, fagy: nem árt a katonának. Ruhát, bakancsot pedig kímélni kell. Ezt számon kéri tőle a zászlóalj, az ezred, mert pénztérteket képvisel. De ha egy-két ember elpusztul: azt az ördög se kéri tőle számon.

Kiadta hát a parancsot, hogy a legénység az egyik szobában gyülekezék iskolára.

Az ujvidéki közkórház építkezése.

— Több cikk. —

II.

A egyes pavilonokat, illetve azok elrendezését, a helyszínrajz tünteti fel. — Ezen látható, hogy minden egyes pavillon, ugy gyalog, mint kocsin könnyen megközelíthető és az egymásközötti, egészségügyi szempontból okvetlen kívánatos távolság be van tartva.

Felvételi épület. — A bejárat egy széles és nagy előcsarnokba vezet, mely egyszersmind várócsarnokul is szolgál. Ide nyílik a portásfülke, hogy a portás minden bejövőt kontrollírozhat. — Az előcsarnokból lehet bejutni az orvosi vizsgálóba és a gondnoki irodába a betegfelvétel céljaira szolgáló e helyiségekbe. — A bejárat balra, a vizsgáló szobán tul egy közös orvosi terem van, mely egyszersmind laboratórium is; utána az igazgató-főorvos szobája és az alorvosi lakások következnek. — Ez utóbbiak teljesen separált bejáratot bírnak. — A főbejáratól jobbra, a két gondnoki irodán tul, teljesen elkülönözött bejárással, a gondnok kétszobás lakása fekszik. — A főlépcső levezet az alagsorba, honnan több separált kijárás is van. — Itt 3 szoba lakás, különféle raktárak és a gondnok pincéje nyert elhelyezést. — Az egyik fürdő és closet berendezés a szolgáloményzeté, a másik az átöltöztetés alá kerülő beteg részére szolgál, a ki a főlépcsőn le lesz hozva, a bejáratól jobbra eső raktár helyiségben át lesz öltöztetve és egy teljesen külön kijáraton azon pavillonba szállítva, amelyben azután tartózkodni fog. — Az épület középső része emeletes, hol 19 ápolószemély számára hálóterem, közös étkező és társalgó, mely az esetleges bővülésnél hálótermül felhasználható, egy külön szoba, fürdő szoba és closet nyertek elhelyezést.

Belgyógyászati pavillon. Alagsorában nyert elhelyezést a mosókonyha, szárító, mángoló, vasaló, tiszta fehérnemű raktárak és külön raktár helyiségek. — Minden helyiség kívülről szabadon megközelíthető, a beteg osztályok elkerülésével. — A földszint beosztása egy középtengely körül szimmetrikus. — A bejáratól jobbra van egy kétágyas, egy 4 ágyas, egy 1 ágyas szoba, melyek a nappali teremre kibővített folyósóból nyílnak; innen nyílik a 9 ágyas nagy kórterem, melynek külön nappali tartózkodója van. — A nappali teremből nyílik az ápoló szobája és egyik külön direkt szellőztethető előtér, amelyből 2 closet, a mosdó és fürdő szoba nyílnak. — Ugyanezen elrendezés van a középtengelytől balra, csak itt az első két ágyas betegszoba helyén, egy orvosi vizsgáló szoba van. — Az emeleti elrendezés a földszintével azonos, csak az

maga tart iskolát a vártaszolgálatokról és az énekről.

A legények egy perc alatt összegyülekeznek. Levett sapkával szorongnak egymás mellett a simára gyalult padokon. Eppen úgy, mint a gverek az iskolában. Néma csendben várják a kapitány urat. Mikor megnyílik a szoba ajtaja, harsány hangon haptákat kiált az őrmester s jelentést tesz a kapitány urnak arról, hány ember van együtt a szobában, hány hiányzik és miért hiányzik.

A kapitány ur az asztal tetejére ül, megint a legényeket, hogy jól figyeljenek, mert most nagy dologra tanítja meg őket: a vártaszolgálatra vonatkozó intézkedéseket. Rettenetes hosszú mondatokat mondott úgy, hogy mire egynek a végére ér, az elejét már régen elfelejtette és olyan pogány magyarsággal, hogycsak egyes szavakat ért meg belőle a katona. Szakasztott olyan a nyelvezete, mint azoknak a törvényeknek, melyekkel a modern jogtudósok sujtják az országot. Ember legyen, a ki egyes mondataikat rajtok kívül megérti. Nem is olvassa végig valamennyit a kapitány ur, átadja a reglamát őrmester ur Solyomnak: Kolozsi Mihályt fegyverbe állítja, s kinevezi őrnek az ezredpénztárhoz.

Az ezredpénztárt az egyik legény ládája helyettesítette. Oda állította a kapitány ur az ajtó mellé s melléje állította őrnek Kolozsi Mihályt. Szigoruan meghagyta neki, hogy helyét semmi körülmények között el ne hagyja, és az ajtón, se be, se ki ne eressen senkit.

— Csak azt szabad ki, vagy beereszteni, a ki a jelszót tudja. A jelszó: bajonet. Jól jegyezd meg: most neked nem parancsol sen-

orvosi szoba helyén egy két ágyas betegszoba, a bejárat felett pedig nyert egy egyágas elhelyezést. — A betegágyak száma 63.

Sebészeti pavillon. — Alaprajzi beosztása nagyjában a belgyógyászati pavillonéval azonos. — Az alagsorban a főzőkonyha, mosogató, tálaló, edényraktár, cselédszobák, kamrák és különféle konyharaktár — helyiségek nyertek elhelyezést. — Földszinten az orvosi vizsgálószoba, Finsen szoba, orvos szoba és 28 betegágy számára kórszoba nyert elhelyezést. — Emeleten a septikus műtőterem, két előkészítővel és 28 ágyra 6 drb. kórterem nyert elhelyezést.

Tüdővésztes pavillon — A bejárat egy előtérbe vezet, melylyel szemben találjuk az ápolónő szobáját és a betegek állandó vizsgálására szolgáló orvosi szobát. — Az előtérből jobbra is, balra is folyosó nyílik, az egyik a női, a másik a férfi osztály kórtermeihez vezet. — Mindenik osztály 9 ágyas, külön fürdőszobája és closetje van. — Közös átjárón át lehet jutni a kifevő helyhez, hol az összes betegek ágyban fekvé elhelyezhetők. — A kifevő hely 3 oldalról teljesen védett és csakis dél felé van egészen nyitva; a jobb és bal védő falnál egy closet és mosdó nyert célszerű elhelyezést.

Ragály pavillon. — 8 kórszobából áll összesen 12 betegágygal.

Megfigyelő pavillon. — Ragály pavillonhoz hasonló beosztással bír, van benne 8 kórszoba, 12 betegágygal.

A kórház ezen pavillonjaiban ezek szerint 163 betegágy van elhelyezve, zsfolás esetén azonban, epidémikus nyavalyáknál — mikor a szükség törvényt bont — a nappali és egyéb alkalmas helyiségek felhasználásával, 200 sőt 220 beteg is nyerhet elhelyezést.

Gépház. — Egy nagy gépteremből áll, ehhez csatlakozik a gépész lakása. — A gépterem mellett van egy kis kéziműhely és a villany — kezelés helyisége.

Fertőtlenítő épület. — Egy inficiált és egy desiniciált helyiségből áll, közben a munkás ember fürdőjével és desiniciáló készülékkel.

Hullaház. — Itt egy hullaterem és egy boncolóterem nyert elhelyezést, mely egy közös előtérrel megközelíthető; az előtérből nyílik még két kis kamra, az egyik az orvos toalette és előkészítő fülkéje, a másik halotti szerelvények kamarája. — A hullaszoba előtt egy 20 m² alapterületű várócsarnok van, amely esetleges temetési szertartások megtartására alkalmas.

Hova kerüljön az új szinkör?

Felvetettük a kérdést, hogy *hova kerüljön a városi szinkör* és napról-napra halomszámra hozza a pósta a válaszokat, melyek egyfelől a kérdés tisztázásához vezetnek, más-

felől arra a meggyőződésre juttatnak, hogy közönségünk városunk gazdasági ügyei iránt meleg érdeklődést kezd tanusítani. Ma helyszűke miatt csak három beérkezett választ közlünk le, de a többit is és az időközben beérkező válaszokat legközelebbi számainkban fogjuk leközzölni.

Több heti betegség után csak most válaszolhatok becses kérdésére a szinkör felállítása miatt. Szerény nézetem szerint a legalkalmasabb helye egy modern szinkörnek a *törvénytér mellett sétatérre lenne*, mivel könnyen megközelíthető és minden oldalról szabad, a mi egy szinkörnél igen fontos.

Ujvidék, 26./7. 1907.

Kiváló tisztelettel
Ernst József
törvh. biz. tag.

Tisztelt szerkesztő úr!

B. lapjában felvetette az eszmét, hogy hova kerüljön az új városi szinkör? A legmegfelelőbb helynek a *Deák-teret* tartom, mert ha a város a Duna felé fejlődne is, a Deák-tér mindenképpen a város központja maradna, azonkívül mind a négy oldalról szabad. Arra is kell tekintettel lenni, hogy a környékből sok idegen jön a színházba, melynek 2—3 kávéház volna a közelében, azonkívül a közelben vendéglők is vannak, hol a kocsival bejövő idegenek kocsijaikat és lovaikat elhelyezhetik. A színház mindenképpen úgy legyen építve, hogy azt télen és nyáron is legyen használható. A sétatérre, vagy lökértben felépítendő színház már ennek a követelménynek nem felel meg. A városon kívül való elhelyezés a színházbajárást drágítaná, mert rossz időben még kocsit is kellene használni. Mindezeket egybevetve a *Deák-teret* tartom a legalkalmasabb helynek.

Ujvidék, 1907. július 24.

Hazafias tisztelettel
Lobenstein Károly
kereskedő

az ujvidéki függ. és 48-as párt alelnöke.

„Amíg a város új szabályozási terve nem készül el, addig a felvetett kérdésre nem nyilatkozhatom, de mihelyt a terv elkészül, a színház hovahelyezését illetőleg véleményemet készséggel elmondom“.

Kiváló tisztelettel
Szlavniks István
törvh. biz. tag.

A madridi családok.

Ujvidéki embert akartak lépre csalni.

A 800 ezer frankos bőrönd.

A közönség bizonyára már sokat olvashatott azokról a ravasz spanyolországi családokról, akik leveleikkel valóságos elárasztják a világot és amely levelekkel hiszékeny és buta, de gazdag embereket akarnak hálójukba keríteni. És dacára annak, hogy a spanyolországi családoknak ezt a módját már annyi sokszor leleplezték, — csudálatos módon mégis akadnak gazdag, de pénzsovár emberek, akik pénzügyi viszonyuktól hajtva a spanyolországi családok kelepéceibe kerülnek. Persze utóbb, amikor megtudják, hogy mindenükből ki lettek fosztva, restelnek feljelentést tenni és inkább elhallgatják, sőt le is tagadják, hogy őket kizsákmányolták.

Tegnap *Weisz Mór*, ujvidéki lakos *madridi* bélyegzővel ellátott levelet kapott. A borítékon a következő címzés állott:

Hongrie.

Herrn

Moritz Weisz
Baumaterialhd.

Ujvidék.

A bélyegen *Madrid* 1907. július 10. bélyegző látható.

A német nyelven irt levél szövege:

Madrid, den 10—7—907.

„Gehrter Herr!

Folge fraud. Bankerott hier gefangen, bitte Sie an mich, meine Tochter, so auch mein Vermögen zu retten, welches sich in einem Koffer befindet, abgelagert auf einem Bahnhofe in Ihren Lande, besteht aus 800.000 Franken franz. Banknoten und befindet sich in einem geh. Fach, es dringd, dass Sie hierher kommen um dem Gepäckschein zu bekommen von dem Koffer, welcher sich versteht in meinem hiesig beschlagnahmten Equipage befindet und müssen dieses einlösen.

Für Ihren Dienst trete ich 35% ab. Aus Vorsicht und da ich Ihre Antwort nach dem Gefängnis nicht erhalten kann, so kann ich heute nicht ausführlicher

A levél magyar fordítása:

Madrid, 1907. VII./7.

„Tisztelt uram!

Csalárd bukás folytán itt le vagyok tartóztatva, kérem önt, mentse meg engem. Leányomat és vagyonomat, amely utóbbi az ön hazájában egy állomáson beraktározott bőröndben van elrejtve és amelyben egy tíz-ezer frankos rekeszben 800.000 frank francia bankjegy van. Sürgősen szükséges, hogy ön ide jöjjön, hogy a bőrönd feladóvevényét átvehesse amely helyben levő egyik bíróság lefoglalt lakásomban van és amelyet önnök ki kell váltania.

Szolgálatiért 35 %-ot juttaték önnök. Övátosságból és minthogy választ itt a börtönben meg nem kaphatom, így ma részletebben nem írhatok, de mert sürgős, kérem beleegyezését sürgönyleg ve-

ki a világon. Se én se semmiféle tiszt ur. El ne hagyja a helyedet a világért se, mert háboruban fejbőlövés vár rád.

Kolozsi Mihály megértette, megszívlelte a kapitány ur beszédét.

Olyan komolyan sétált fel és alá a láda előtt, mintha csakugyan az ezred pénzét őrizte volna. A többiek néha rámosolyogtak, de ő kötelessége tudatában a félvilágért nem mosolygott volna.

Eközben őrmester ur Solyom bevégezte a reglama szakaszainak felolvasását. Kapitány ur Komorovcsák odaszólt Kolozsi Mihálynak: — Eredj a helyedre!

Kolozsi Mihály azonban nem mozdult. Egész komolyan vette a kapitány ur előbbi szavait.

— Nem hallod, mit mondok? Eeredj a helyedre! — kiállt rá a kapitány, s feléje indult.

Ebben a pillanatban infanterist Kolozsi fertigbe vágta fegyverét s nagyot kiállt:

— Halt, mert lövök!

S hogy megmutassa, hogy nem tréfál, mindjárt be is csapott a fegyverbe egy éles golyót.

Ez a legény bolond, gondolta kapitány ur és szép szóval körlelni kezdte:

— Hisz most nem vagy vártán te oktondi, most csak azt tanultad, hogyan kell magad viselni, ha majd vártára mégy. Tedd le a fegyvert s eredj a helyedre.

Infanterist Kolozsi kétkedve nézett a kapitány urra, s azt gondolta magában, hogy nem engedi magát bolondra tenni. A kapitány ur most csak azért beszél, hogy kitapasztalja,

megtartja-e a parancsot melyet akkor adott neki, mikor a láda őrzetére felállította. Nem mozdult volna meg helyéről a világért se. Lövésre készen tartotta fegyverét, hogy a kapitány ur Komorovcsák akaratlanul is hátrált néhány lépéssel.

Végére is belátta, hogy így nem boldogul Kolozsi Mihálylyal. Ugy tette tehát, mint ahogy reglama szerint szokás tenni. Mikor ujra feléje indult, megmondotta a jelszót:

— Bajonett!

Erre aztán vállára kapta fegyverét Kolozsi Mihály s magához engedte kapitány Komorovcsákot, aki szerette volna ugyan összeteremteni, de mert a parancsot hiven teljesítette, kénytelen-kelletlen meg is dicsérte.

Ezután az éneklésről tartott előadást a kapitány ur. Előadja, hogy minden katonának kötelessége az éneklés, a danolás. Ha pedig nem tud, kötelessége megtanulni. Egyrészt azért, hogy ha mars közben elfárad, erőt meríthesen a danolásból, másrészt azért, hogy csapatból danolva menjen az ellenségre. Mert ha akkor is danol a katoná, oroszláni bátorságot mutat s már ezzel is megfutamtja az ellenséget.

Azt, hogy melyiknek hangja van: nem válogatta. Bassus-e tenor-e, azzal nem törődött. Csak azt parancsolta meg, hogy a melyiknek vastag domboló hangja van, az ne akarjon vékony hangon énekelni, a melyik pedig magasra tudja felvinni az éneket, az ne dörmögjön valahol lenni a pokolban.

Elővette a krétát s a táblához állott.

A legényeknek pedig megparancsolta, hogy

papirost, plajbászt vegyenek elő s írják le, a mit ő felír a táblára.

Egy dalt ír fel, a mit tudni kell minden katonának. Ha leírták, akkor majd el is dalolják:

A táblára a következő verset írta:

Isten áldd meg királyunkat,
Védelmzd meg országunkat!
Növeljed meg dicsőségét,
Oltalmazd meg szent személyét.
Éljen a magyar dicsőség!
Éljen a király!

Mikor leírta s a katonák is leírták, megkérdezte:

— Tudja-e valamelyitek ezt az éneket?

Senki se válaszolt, egy se tudta.

— Dehogyan is nem tudjátok! Hát egyitek se ismeri ezt az éneket! „Ésik eső karikára...“

A század egyszerre kiállította fel:

— Hogy is ne tudnánk kapitány ur!

— Nohát ez az ének. Arra a melódiára kell énekelni ezt is. Csakhogyan vigyázatok, el ne tévesszék a verset, úgy ne énekeljétek, mint ahogyan otthon szoktatok, mert abból baj lesz.

A másik perczen már tele torokkal, tele tudóval fujta az egész század a dalt. Némelyik el is tévesztette a nagy buzgalomban a verset, s úgy énekelte, a hogyan otthon szokták. A legény azt maga sem vette észre, de észrevette az őrmester ur Solyom, a ki nádpálczával közöttük ólalkodott. És ha valamelyik eltévesztette a verset, olyant huzott a nádpálczával a fejére, hogy elment a kedve még a danolástól is.

Igy éneklük a katonáknál a Kossuth-nótát.

sein und da es dringd, bitte Ihre Zusage telegrafisch folgend geben.

Augustin Lopez—Rodas
6 pral

Madrid.
Brief erhalten

Weisz.

Bitte um strenge Verschwiegenheit und indess Ihre teleg. Antwort abwartend grüsst Sie hochachtungsvoll
A. von R.

Wiederholt bitte nur telegrafische Rückantwort geben.

lem következőképen tudatni.

Augustine Lopez—Rodas
6 pral

Madrid.
Levelt megkaptam

Weisz.

Szigorú titoktartását kérve és időközben sürgönyválasztát elvárja, üdvözlő önt kiváló tisztelettel

A. von R.
Ismételten kérem csak sürgönyileg válaszolni.

Weisz-Vermes Mór polgártársunk azonban nem tartozik azok a hiszékeny emberek közé, akik a madridi csalóknak felülnek és a levelet tegnap Vései Elek rendőrkapitánynak adta át, maga pedig egy pillanatig sem gondolt arra, hogy a madridi kelencébe beleessen!

A madridi család ezen módja nem mai keletű! Évek hosszú sora óta azonos tartalmú levelekkel rendszeresen elárasztják az egész világot és bizony igen sok azoknak a száma, akik a pénzvágtyól ösztökélve Madridba utaznak, hol őket egy rendszeresen szervezett csalóbanda várja és akik az áldozatot elvezetik arra a helyre, ahol a feladólevényt tartalmazó bőrönd van és ott a jámbor és buta embert a szó legteljesebb értelmében kifosztják és sokszor félholtra is verik. Persze családostan térnek vissza hazájukba és szegényérzetük nem engedi, hogy feljelentést tegyenek. M. évben öreg *Elken Antal*, az ismert nevű fővárosi vendéglős került a madridiak hálójába és a nóta vége az volt, hogy jól elverték, pénzt elvettek és csak annyit hagytak nála, hogy bélyeget vehessen, melylyel levelet írhatott övéihez, hogy küldjenek neki pénzt utiköltségre.

A spanyol rendőrség és pósta pedig, — minden jel arra vall, — a csalókkal összejár, mert eddig egyetlen feljelentésnek se volt fogantatja. A család vigan tovább folyik és fog folyni mindaddig, amíg a buta emberek ki nem halnak. Azok pedig köztudomás szerint sohasem halnak ki, legalább nem egészen.

HIREK.

Svájci levél.

Irta: Korda József.

ujvidéki polg. isk. tanár.

Genf, 1907. júl. végén.

Alig képzeltető ország, ahol azt az igazságot, hogy aki az iskola, az a jövő, jobban tudnák méltatni, mint itt a kis Svájcban. Hogy a közoktatás minden ága itt mennyire fejlett s mily céltudatos irányítással folyik, azt minden művelt ember tudja, de hogy egy-egy iskolai ünnep mily lelkesedéssel s a nagy közönségnek mekkora érdeklődése mellett megy végbe, annak megkapó példáját volt alkalmam a múlt napokban látni Neuchâtelben, ahol éppen az iskola évzáró ünnepségek folytak le óriási közönség jelenlétében, igazán felemelő módon. Micsoda lelkesedés, mennyi öntudat minden arcon! Valóságilag ünnepe az egész városnak. Három hatalmas zenekar a kora reggeli órákban ébresztőjét harsogtatva járja be a várost, hogy a fontos ünnepségre felhívja a lakosság figyelmét. Igen sok üzlet zárva marad, (ami itt nagy idegenforgalom mellett nem kis dolog!) Az emberek ünnepi ruhát öltenek s ha az idegen megkockáztatja a kérdést, hogy mi készül itt?, akkor a nyájas tájékozatlant a még nyájasabb svájci boldog mosolylyal világosítja fel, hogy „c'est la fête de jeunesse,” az ifjuság ünnepe. Minden rangú és rendű iskola tanulóifjusága reggel 8 órakor ünnepi ruhában, nemzeti színű szalagokkal feldíszítve összegyűlelszik a város legnagyobb terén; a mai nap az ő napja, ma őt, a nemzet reményét ünnepli az egész lakosság. Az ezreket számláló sereg csoportokba osztva, tanítóinak vezetésével zászlók alatt vonul végig a város főbb utcáin a három zenekar indulóira lépkedve 16 dobos- és ugyanannyi sörös fiú, a svájciak régi festői jelmezében. Példás rendben oszlik meg a menet különböző templomok felé tartva, ahová mindegyik csoport pontban 9 órakor meg is érkezik. Az ünnepély része az ifjuság háromszólamu énekéből (s mily énekl!), a lelkészeknek, majd az iskolák igazgatójának az ünnepély fontosságát méltató beszédéből, végül

az egész gyülekezet énekéből áll. A lelkész imája- és áldásával a délelőtti rész véget ér.

A délután a mulatságnak van szentelve; a különféle versenyek, u. m. tornászás, szabad- és zsákfutás, rudmászás, carousselek, továbbá tombolajátékok töltik ki kellemesen ezt az időt, a kedélyes uzsonna után pedig táncra perdül az ünneplő közönség apraja-nagyja s áldoz Terpsichorének egész estig, amikor is a menet a délelőtti renaben bevonult a városba s elszéled. Egy iskolai év munkája becsületesen be van fejezve.

Felemlítésre érdemesnek találom egy példát, mely a svájci népoktatás magas színvonalának érdekes jellemzésül szolgál. Egy közszolga, tehát a nép legalsóbb rétegéből való ember, a vele folytatott rövid beszélgetés közben pl. a földrajzban és az etnografiában oly meglepő tájékozottságot árult el, hogy ebbeli tudása bármely középiskolai tanulónak is becsületére válnék. Ugyancsak ez a teherhordó a saját szorgalmából megtanulta az orosz nyelvet. Igen helyesen tette, mert az itt megforduló oroszok jól megfizetik kivált az olyan embert, aki az ő nyelvükön is tud. Ritka műveltségben volt részünk itt Genfben e hó 19. amikor is Kubelik, a hegedűjáték e nagy mestere, nagyszámu és műértő közönség előtt ragyogtatta művészetét. A „La Suisse” „La Triane de Genève” stb. helyi lapok kivétel nélkül a legnagyobb elragadtatás hangján írnak ezen újabb honfitársunk mesteri játékáról.

Személyi hírek Dobrovits Milán a zalamegyei letenyei kerület függetlenségi párti képviselője és Markovits Miklós, a magyarbarát „Pretecsa” szerkesztője pénteken magánügyben Ujvidéken időztek.

Bercsényi szobra. Ung vármegye közönsége átiratot intézett Ujvidék városához, amelyben az Ungváron emelendő nagy Bercsényi Miklós szobra költségeihez hozzájárulást kér.

Jóváhagyott kórháztelek. Ujvidék város törvényhatósági bizottsága egyik közeli közgyűlésén köztudomás szerint kimondotta, hogy az építendő új városi közkórház részére a futaki-ut mentén, a Kalvaria mellett jelöl ki területet. Néhány nap előtt, ahogy — annakidején megirtuk volt — *Hajdu Imre* dr., belügyminiszteri fogalmazó, az egészségügyi osztály előadója Ujvidéken járt és a közgyűlés által kijelölt és átengedett területet megtekintette, azt a közkórház céljaira megfelelőnek találta. *Hajdu* dr. arról a miniszternek jelentést tett és a miniszter a közgyűlés ezen határozatát tegnap ideérkezett véghatározata szerint jóváhagyta.

Dzsín-dicu tanfolyam. *Kasulakow Vladimir*, dzsín-dicu-mester, — akinek évekel ezelőtt Ujvidéken birkozótanfolyama volt, — a rendőrfőkapitánysághoz intézett beadványában elmondja, hogy a dzsín-dicu alapfogásainak alkalmazásával egy külön a rendőrség embereinek használatára szolgáló önvédelmi és lefegyverzési módot talált ki, melynek főbb előnyei a bilincselés gyors alkalmazása, a késszurás elleni védekezés, kényszerelőállítás egy ember által. *Kasulakow Vladimir* hajlandó volna az ujvidéki rendőrséget a dzsín-dicura kioktatni. Ézideig a kassai, kecskeméti, egri, nyiregyházi és jelenleg a debreceni rendőrséget tanítja a dzsín dicura és eddig elért eredményeiről szóló kiválóan elismerő bizonyítványok másolatát a beadványhoz csatolta. Az ujvidéki rendőrség valószínűleg meghívja *Kasulakow* mestert.

Megtagadott jóváhagyás. A belügyminiszter az „Ujvidéki szerb földműves templom dalegylet” alapszabályainak jóváhagyását megtagadta, mert az egyletekre vonatkozó rendelet szerint nemzeti egylet, csak mint *irodalmi* vagy *közművelődési* egyesület engedélyezhető. A városi tanács az alapszabály jóváhagyásának megtagadásáról szóló belügyminiszteri rendeletről *Obradovits György*, ujvidéki lakos, földbirtokost, az egyesület elnökét értesítette.

Betört betoncsatorna. A fő-utca mögötti csatorna, amely főképen a Dungserszky gőzfürdőből kiváló szennyvizek befogadására szolgál és amely a fő- és Petőfi-utcai házak megett vonul el, nemrég az örmények töltéstől kb. 10--15 lépésre bedőlött. *Japavicsa György* dr. gazdasági tanácsos elnöke alatt *Teubner János*, mint a hazai aszfalt rsztsz. képviselője, *Obermayer Rezső*, törvh. biz. tag, *Berceller Lipót*, vár. mérnök és *Lakits János* vár. aljegyzőből álló bizottság a helyszínén kiszállt és megállapította, hogy ezen csatorna végig csupa dinyéskert között húzódik el s hogy

egész hosszában azon semmiféle, sem gyalog, sem kocsit nem vezet, így tehát külső behatásnak, rongálásnak nincs kitéve. A bedőlés oka, — a jegyzőkönyv szerint, — a rossz anyagban és a betoncsöveknek rosszul történt berakásában kereshető. Az uri-utcai csatorna felett kocsik járnak, de mivel az a legszilárdabb anyagból készült, az a legkisebb mértékben sem lett megrongálva. A *Geiger*-féle és szomszédos háza megett csatornánál a bizottság megállapította, hogy a hat méternyi hosszú feltörés erőszakosan történt és pedig úgy, hogy a betoncsöveknek a kertek felőli részét először 5--6 helyben 1--1 méternyi távolságban csákkánnal betörték és aztán a betoncsatornának megfelelő oldalát kifeszítették, hogy azon a kertekben összegyűlt esővizet a kerttulajdonosok levezethessék. A bizottság még a fatelepeket vizsgálta meg és az ott tapasztalt „tarthatatlan állapotokról” az egészségügyi bizottságnak további intézkedés céljából sürgős jelentést tett.

Az állatorvos kérelme. *Vadász Gyula*, városi állatorvos beadványt intézett a városi tanácshoz, melyben a vágóhídon eddig természetben birt lakása helyett, — a vágóhíd lebontása és újjáépítésének tartalmára, — lakbér kiutalását kéri.

A halálbüntetés ellen. Ujvidék városához érdekes átirat érkezett Zemlém vármegye március 24-án tartott közgyűlésén *Matolay Etele* megyebizottsági tag indítványára kimondta, hogy felterjesztést intéz a képviselő- és főrendiházhoz, amelyben a halálbüntetésnek eltörlését kéri. Az érdekesen megindokolt átiratot hasonló felterjesztés megszerkesztése és intézése céljából megküldötték városunknak is.

Megkerült ló. *Jim István*, kóbor cigány alaposan rációfolt arra a már mindenkinek meggyőződésévé vált igazságra, hogy csak a cigányok loznak el lovakat, mert *Jim Istvánnal* megesezt az a kivételes eset, hogy ez egyszer tőle lopták el a lovát. A rendőrségünk a lovat köröztette és ma Kiszácsról távirati értesítés jött, hogy *Jim István* lovat ott megtalálták. Részletesebb felvilágosítás hiányzik. *Jim István* nagy örövendve értesült egyetlen és kedvelőjének megkerüléséről, melyről utóbb valahogy csak ki ne derüljön, hogy az meg más valakinek a jogos tulajdona.

Az Omke közgyűlése. Az Omke ujvidéki kerülete e hó 28-án az ujvidéki *Lloyd* helyiségeiben tartja meg ezidei évi rendes közgyűlését, melyre az Omke elnöksége a kereskedők és az érdekeltek figyelmét felhívja. A közgyűlés, — tekintettel arra, hogy az elnökség és a választmány 3 évre szolt mandátuma most jár le, — a tisztújítást is ezen a közgyűlésen fogja eszközölni.

Brankovics patriárka pere. *Brankovics György* patriárka ismeretes perének tárgyalását tegnap kellett volna Mitrovicán megtartani, de amint a *Határőr* múlt számában megirtuk volt, *Brankovics* annak megtartását lehetlenné tette és a per tárgyalását október 29-ére halasztották. A szenzációsan ígérkező per tárgyalásához, — ahogy azt régebben már jeleztük, — az országos függetlenségi és 48-as párt több képviselő tagja kívánt lejönni és *Kovács Ernő* dr., *Dobrovits Milán*, *Nagy György* dr. országgyűlési képviselők egész csomó képviselőt, újságíró, fényképészt, gyorsíró toboroztak össze, akik mind a hires per szemtanui legyenek. De a patriárka bujkál és halasztást nyert: A képviselők erre utjukat szintén elhalasztották, csak *Dobrovits Milán* orsz. képviselő nem szerzett tudomást a per elhalasztásáról és péntek délelben Ujvidékre érkezett, hogy innen Mitrovicára utazzon. Csak a vonaton utazó *Markovics Miklós* szerkesztőtől értesült a per elhalasztásáról, de mivel már utban volt, Ujvidékre jött, honnan egy fél napi tartózkodás után Belgrád megtekintésére a szerb fővárosba utazott.

Távozó tábornok. Megirtuk, hogy *Boroevics Szvetozár* tábornokot, a pétervárad dandár parancsnokát a zágrábi honvéd hadosztály parancsnokává nevezték ki: *Boroevics* vasárnap reggel utazik új állomáshelyére: Zágrábba és ezalkalmból a pályaudvaron Pétervárad, Ujvidék és Kamenica helyőrségének tisztikara meg fog jelenni:

— Az ujvi

Okt

munka t

betegsége

zott. E l

összevoná

Okt.

áldoztak.

Ez utóbbi

tanár felk

felszerelé

bizátánál

Okt.

őszi szen

tartotta a

ülését.

Okt.

főgimnáz

val együt

zahozatal

ünnepély

Nov.

szeres gá

saját tárg

llonka II.

örök nyu

koporsója

Nov.

helybeli

kiküldött

Erzsébet

zet, 30-án

távolléte

Bakonyi

jelentkez

Dec.

testület,

1907

forumoka

tanfelügy

egy mag

Feb.

2-án Kir

zet, kit h

E hó

sóin a fal

mondása

Már

intézetet,

a tapaszt

ünnepelt

16-án tar

hsvéti n

bezárólag

A h

az intéze

lyamán

össze.

Ez i

vendékel

mokba,

nepélyre

ligyért re

Apr.

előfordul

az intéze

ért. 23-án

gkel. lélk

Máj

a ker. a

isk. kör

intézet n

kirándul

jaira a

minden

hozzjár

15-é

tavaszi

tattak:

lés, me

vizsgák

gadatott

23-é

tanulók

utazási

pedig W

okkal tu

nokság

igazgató

referál.

Jun

házak f

Iskolai értesítők.

— Hetedik közlemény. —

— Az ujvidéki m. áll. polg. leányisk. értesítője. —
(Folytatás.)

Okt. 1-én megbetegedett Kraft A. kézimunka tanítónő, kinek dec. elejéig húzódó betegsége 132 órai kénytelen mulasztást okozott. E bajon helyettesítésekkel és osztályösszevonásokkal kellett segíteni.

Okt. 11-én a rk. tanulók gyóntak, 12-én áldoztak. Okt. 12-én igazgatói szünet volt. Ez utóbbi napon Dr. Vangel Jenő egyet. magántanár felkérte igazgatót a leányiskolai normál-felszerelés összeállítására, mely kitüntető megbízatásnak igazgató nov. 9-én eleget tett.

Okt. 23-án Dr. Wagner a növendékek őszi szemvizsgálatát tartotta. Ugyane napon tartotta az iskola gondnoksága e tanévi első ülését.

Okt. 29-én az intézet a kir. kath. magy. főgimnáziummal, keresk. és polgári fiúiskolával együtt II. Rákóczi Ferenc hamvainak hazahozatala alkalmából a Vigadóban iskolai ünnepélyt tartott.

Nov. 7-én megtartott a tanévi módszeres gyűlést, melyen minden szaktanító a saját tárgyáról referált. E hó 8-án Fehérvári Ilonka II. a) oszt. tanítványt kísérte az intézet örök nyugalma helyére s koszorút helyezett koporsójára.

Nov. 14. Zundl kalocsai kanonok, Dr. Ámon helybeli plébános és a megyei államép. hivatal kiküldötte látogatják meg az intézetet. 19-én Erzsébet királynő emlékünnepe tartotta az intézet, 30-án az igazgató szabadságot kap, dec. 3-án távollétében az igazgatói teendők elintézésével Bakonyi tanár bizatik meg. Ugyane napon jelentkezik gyógyultan Kraft kisasszony.

Dec. 12-én ellenőrző gyűlést tart a tan-testület, 2-től jan. 2-ig karácsonyi szünet.

1907. jan. 6-án igazgató értesíti az illető fórumokat, hogy állását ismét elfoglalta. 14-én tanfelügyelői látogatás volt. 24-én megtartott egy magánvizsga.

Feb. 1-én osztattak ki a félévi értesítőket. 2-án Kirchner Lujza halálát gyászolja az intézet, kit harmadikán kísér utolsó útjára.

E hó folyamán igazgató az intézet folyósaín a falakat nemes lelkek nagy és tanulságos mondásaival dekoráltatja.

Márc. 2-án Vangel dr. meglátogatta az intézetet, mely alkalommal elismerést fejezte ki a tapasztalt lelkiismeretes munka felett. 15-én ünnepelte az intézet a szabadságharc emlékét, 16-án tartja II. módszeres gyűlést, 20-án a husvéti magánvizsgákat. A husvéti szünet 23-tól bezárólag apr. 1-ig terjedt.

A husvéti szünet befejeztével apr. 3-án az intézet gyermeknapot tartott, melynek folyamán a tanulók filléreiből 24 korona gyűlt össze.

Ez időponttól kezdve megkezdődött a növendékek vallásszerű felvezetése a templomokba, azonkívül kezdtek az apr. 11-iki ünnepélyre készülni, valamint a tan. kirándulás ügyét rendezgetni.

Apr. 10-én az iskolaszolga családjában előfordult ragályos betegség miatt 10 napra az intézetet bezárják. 22-én e szünet véget ért. 23-án konferencia tartott, melyen egy gkel. lelkész hazafiatlan viselkedését tárgyalták.

Május elején egybeesvén a gkel. husvét, a ker. áldozó csütörtök és a bács megyei polg. isk. kör ülése, szünet volt. 11-én délután az intézet növendékei kirándultak Futakra, mely kirándulás költségeit a kirándulási alap céljaira gyűjtött összegből fedezték, melyhez minden tanuló évenként 1 koronával köteles hozzájárulni.

15-én tartotta Dr. Wagner a növendékek tavaszi szemvizsgálatát, e napon és 16-án tartottak: az ellenőrző és tankönyvválasztó gyűlés, melyen igazgató bemutatta az évről vizsgák tervezetét, mely egyhangulag elfogadtatott.

23-án igazgató az utazásra jelentkezett tanulókkal gyűlést tartott, melyen velük az utazási rendszabályokat tudatta. A hó végén pedig Weixelgärtner, Fizély és Harrach tanárokkal tudatja fizetemeselésüket. 29-én a gondnokság megtartotta II. gyűlést, melyben az igazgató mint előadó több fontos tárgyról referál.

Jun. 4-én meghívó küldetett a helyi egyházak fejeinek, hogy a hittani vizsgákon meg-

jelenjenek, illetőleg azok vezetését elfogadják. 8-án volt a ref. tanulók hittani vizsgája. 8-án a koronázás negyvenéves jubileumát ünnepelte az intézet. Ugyane napon a gondnokság intézkedik a vizsgálatokon leendő elnöklés tárgyában. 12-én és 13-án évről osztályozó gyűlés volt, az évről gyűlés 22-ére tüzetik ki.

13-án tanfelügyelői látogatásban volt része az intézetnek, 13-án és 14-én IV. izben gyóntak és áldoztak az r. k. növendékek, 14-én megtartották a gkel., rk., ág., ev. és izr. hittanvizsgák, 14-én az I. és II. oszt. magánvizsgái, a III. és IV. oszt. ös-zevont vizsgálatát egyidejűleg tartott meg csupán egy jelentkezővel.

Junius 16-án rendezték a szokásos kézi munka- és rajzkiallítást, mely szépen sikerült. 17--20. folynak az osztályvizsgák. 17-én volt a francia vizsga.

Az évről ünnepélyvel befejeződik a tanév. Igazgató a tanév történetét a következő, jellemet élénken megvilágító szavakkal zárja be: „Vajha mindenki úgy olvasna benne, (t. i. az értesítőben) hogy abból az általunk propagált eszme: a nemzeti növelés hasznát látna!” (Vége.)

Politikai főmunkatárs: Kalmár Antal dr.
Felelős szerkesztő: Mayer József.
Társ szerkesztő: Medvetzky Imre dr.

Nyilt-tér.)*

Nyilvános köszönet.

Mielőtt Ujvidék város érdemes közönségét elhagynám, kedves kötelességet teljesítek, midőn a n. é. közönségnek meleg pártfogásáért, a hatóságoknak, főleg a rendőrségnek és tűzoltóságnak igaz hálámot fejezem ki és a jövőre nézve szives támogatásukat kérem.

Teljes tisztelettel

A COLOSSEUM PROJEKTOGRAPH r.-t. nevében

Waldapfel Emil,
igazgató.

Fontos vendéglősöknek!

Két átjatszott forgatható tekeasztal, 1 átjatszott carambol tekeasztal, egy átjatszott báb- (kégli-) tekeasztal, azonkívül egy kávéházi cassa és 25—30 vasasztal márványlapokkal olcsón kapható

Schönberger Lipót és fia
30. 3-1.
butorgyárában.

Ván szerencsém süteményeim a nagyérdemű közönség b. figyelmébe ajánlani, melyek a Nemzetközi Sütőipar Kiállításán 1907. évben az arany éremmel lettek kitüntetve.

Tisztelettel Adler Géza,
sütőmester.

24. 4-2. Ujvidék, Futtaki-utca 59.

Kerestetik

egy kézműáru segéd, önálló eladó, és egy kirakat-rendező. Magyar, német és szerb nyelvet birnia kell. Bővebb értesítést ad

ENGEL IGNÁTNÉ,

31. 3-2.

Szabadka.

Eladó.

Egy kétfogatu igen jó karban lévő teherkocsi (Strafkocsi) továbbá egy alig használt szép Stayerkocsi két kétüléses ülés-sel, Kovács Bálintnál, futaki-utca 67.

4-2.

4439. szám.

1907. tkv.

Végzés.

A m. kir. kincstár végrehajtónak Prodánovits Dömötör ujvidéki lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 273 kor. 76 fill. 112 kor. 22 fill. 16 kor. 20 fill. tőkekevetelések ezek 1902. évi november hó 6-tól járó 6% kamai 60 kor. adóbehajtási és 28 kor. végrehajtási már megállapított valamint jelenlegi 21 kor. 30 fill. és a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881. évi LX. t.-c. 144. §-a alapján és a 146. §-a értelmében az ujvidéki kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság területén levő ujvidék város 1588. számú betétben A. I. a. felvett 4555—4556 hrsz. 22 ó. i. sz. házra udvarra és kertre 1199 korona A. f. a. felvett 3467 hrsz. házhelyre 188 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Ezen árverés megtartására határidőül 1907. évi augusztus hó 10-ik napjának d. u. 3. órája a kir. törvényszék árverési termébe tüzetik ki.

ARVERÉSI FELTÉTELEK:

1. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladatni fognak.
2. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárnak 10%-át vagyis 119 kor. 90 fill. 19 kor. 80 fill. készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett arfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes érték papírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Ujvidéken a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál 1907. évi Junius hó 1. Saághy,
kir. törvényszéki biró.

693. szám.

1907. vhtó.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbíróságnak 1907. évi V. 402. számú végzése következtében Dr. Kubinyi Károly ujvidéki ügyvéd által képviselt Schwartz Testvérek ujvidéki cég javára ifju Urban Konrad ujvidéki lakos ellen 1500 kor. s jár. erejéig 1907. évi február hó 27-én foganatosított biztosítási végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 737 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutorok, könyvek egy kocsi és 2 pár ló-szerszám nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíróság 1907. évi V. 402/3 számú végzése folytán 1500 kor. tőkekevetelés ennek 1907. évi február hó 15. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 235 kor. 12 fill. biróilag már megállapított költségek erejéig, Ujvidéken alperes lakásán leendő megtartására 1907. évi augusztus hó 1-én napjának délelőtti 9 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidéken, 1907. évi julius hó 15.

Basch Sándor,
kir. bir. végrehajtó.

Eladó berendezés

Márvány asztalok, plüshe-padok, légszesz-lusterek, jégsekreány, kávéház, cukrászda vagy fodrásztűzlet részére azonnal eladó.

Hahn Sándor,

36. 10-4.

Futaki-u. 13.

Értesítés.

Ezennel van szerencsém becses tudomására hozni, hogy folyó évi Junius hó 15-én

női divattermemet

Futaki-utca 28. sz. alá (Dr. Kemény-féle házba) helyezem át.

Együttal tudatom t. Cimeddel, hogy az őszi idény beálltakor, mint eddig is, elsőrangú bécsi férfi és női munkaerőkkel ellátva, azon kellemes helyzetben leszek, hogy a legjobb munkákat angol és francia kosztümekekben szállíthatni fogom.

Amidőn arra kérem, hogy új címemet tudomásul venni sziveskedjék, további nagybecsű rendeléseit elvárom, s vagyok kitűnő tisztelettel

WEITH HERMANN.

Női divatterem.

23. 2-2.

Bátorkodom a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani, helyben **Uri-utca 7.** szám alatt (Winkle-féle új palotában) egy férfitudatruházat nyitottam

LÖVY IZIDOR

néven, melyben a legizlésebb s legdivatosabb cikkek szolid szabott árak mellett kaphatok kiemelendők a híres „Ita” meg **Borzalino** kalapok továbbá finom fehérneműk, uti bőröndök stb. e szakmába vágó cikkek.

Kérem a n. é. közönséget fiatal válatomat pártfogásba venni, s becses látogatásaikkal megtisztelni.

Kiváló tisztelettel

29. 4-2.

Lövy Izidor.

Helyiség

változtatás.

A **Wagner-féle** ház átépítése miatt a helybeli piacon 1861 óta fennálló könyvkereskedésemet f. évi február hó elején a **Futaki-utca (II. Rákóczi Ferenc-út) 12. száma** alatt levő saját házamba helyeztem át.

Ez alkalommal ajánlom a mélyen tisztelt közönségnek gazdagon felszerelt raktárat, úgymint: könyveket, levél-, író- és rajzpapírokat, irodalmi és rajzfelszereléseket, üzleti könyveket, noteszeket fényképező cikkeket, a leg-szolidabb árakon.

Kiváló tisztelettel

Herger Ágoston.

Répa-Mag

óvári, obendorfi ekendorg javított óriás Duppani zab. Dollár zab, Székely és kora amerikai lófogó tengerik Karós és törpe babok. Gyorsfejlődési Poland china

Magyar-bikák

kan-malacok, Pekingi gácsérok. Lámpanélküli költőgépek Pekingi kacsa-, emdei lud-, fehér és fekete Orpington toljásokra előjegyzéseket elfogad

gróf TELEKI ÁRVÉD

drassói uradalmi intézősége. u. p. Koneza.

Női- és férfi-divatüzlet!

Van szerencsém legalázatosabban értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy a helybeli piacon, **Futca 3. szám** alatt (azelőtt Mogán-féle üzlet) egy

női- és férfi-divatüzletet

nyitottam és bátorkodom a t. vevőimnek a legújabb izlés szerint berendezett nagy raktárat legmelegebben ajánlani.

Üzletemben tartom a legizlésebb és lelegegánsabb tárgyakat **női szoknyákban és egész ruhákban**, mind a legújabb szabás szerint, divatos angol és francia szövetekből és vásznakból.

Különösen bátor vagyok figyelmeztetni nagy válnsztékomra **női bluzokban**, még pedig: **selyem-, szövet-, zophir-, vászon- és batlisztból** a legdivatosabb módon és a lelegegánsabb izlés szerint.

Kiszolgálásom pontos lesz és nagyon előkény, szigoruan szerényen mérsékelt árak mellett.

Legalázatosabban kérem, méltotassék engem meglátogatni.

Kiváló tisztelettel

Momirovits P. N.

SCHWARZ JÓZSEF

saját termelésű szerémi hegyi borai zárt palackokban és 56 liternél nagyobb hordókban a következő árakon kerülnek eladásra:

Palackborok árai:

adóval együtt:

Prima fehérbor	3 éves	literként	K 070
schiller	3	"	" 070
rizling	3	"	" 080
furmint (mozeli)	3	"	" 1-

A borok árai hordókban:

adózatlanul:

Prima fehérbor	3 éves	100 literenként	K 50-
schiller	3	"	" 50-
rizling	3	"	" 60-
furmint (mozeli)	3	"	" 70-

Rendelések **Schwarz Testvérek** irodájában, **Haltér 12. sz.** és **Futaki-utca 46. sz.** alatt a pincemesternél is eszközölhetők, ki azokat naponta bérmentve házhoz szállítja.

Fiatalabb évfolyamu borokról, hordókban való vételnél szívesen szolgálom legjutányosabb árjegyzékkel.

SCHOMANN JÁNOS

OKLEVELES KÖFARAGÓ-MESTER. — CEMENTLAPGYÁROS.

Készítek minden köfaragó és terrazzo munkákat.

A t. közönségnek figyelmébe ajánlom

TEMETKEZÉSI VALLALATOMAT

mely ujonnan lett berendezve, semmi költséget és áldozatot nem sajnálva a legmodernebb stílusban.

Főraktárom: DUNA-UTCA 21. sz.

Uj borshordókat

ajánl 25 litertől fölfelé

Wachtl Imre

kádár, okleveles szőlő és pincekezelő.

Ujvidék Fetőfi-utca 8. sz.

15-5.

saját házában.

3 régi szó... 3 új szó...

Altvater

Altvater

Gessler

Gessler

Jägerndorf

Budapest

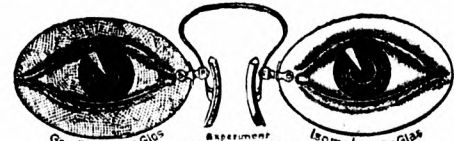
ECKFELD ADOLF

órás és látszerész

Ujvidék, Fő-utca 25. szám.

Nagy választék mindennemű órák, arany-áru, brillantok és látszerészai cikkekből.

WALTHAM valódi amerikai arany zsebórák a legfinomabb precíziós szerkezettel; ezen óratoknk sokkal tartósabbak, mint más arany-óráké, mert két masszív arany lemez közt egy kompozíció betét van, mely a toknak a szűsége tartósságát adja és ezért 25 évi kezesseget vállalok.

Isomltropo üvegek a legjobb a látás kiméletére, gyöngébb üvegek dacára nem fárad el a szem.